

4/2022

Momentti

Sisältö

LAINSÄÄDÄNTÖKATSAUS

Vahvistetut lait	2
Hallituksen esitykset.....	3
Valtioneuvoston asetukset	5

OIKEUSTAPAUKSET

Korkein oikeus	5
Korkein hallinto-oikeus.....	8
KKO:n valitusluvut.....	16

VAHVISTETUT LAIT

Ilmastolaki (423/2022)

HE 27/2022
YmVM 2/2022

Laki tuli voimaan 1.7.2022.

Uudella ilmastolailla kumottiin vanha ilmastolaki. Lain tavoitteena on hillitä ilmastonmuutosta ja edistää ilmastonmuutokseen sopeutumista varmistamalla, että Suomi saavuttaa hiilineutraaliuden vuoteen 2035 mennessä ja sen jälkeen hiilinegatiivisuuden. Lisäksi lain tavoitteena on vahvistaa sääntelyn ohjausvaikutusta sisällyttämällä maankäyttösektori ilmastolain mukaiseen suunnittelujärjestelmään.

Lailla ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmää laajennettiin niin, että jatkossa ilmastolaissa säädetään myös maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman valmistelusta ja sisältövaatimuksista pitkän aikavälin suunnitelman, keskipitkän aikavälin suunnitelman sekä ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevan suunnitelman lisäksi. Suunnitelmia koskevaan sääntelyyn tehtiin myös muita täsmennyksiä. Ilmastovuosikertomusta ja ilmastopaneelia koskevaa sääntelyä sekä valtion viranomaisia koskevaa edistämismuutosta täsmennettiin.

Uuden ilmastolain myötä tavoitteena on myös vahvistaa lain perusta ja ihmisoikeusnäkökulmaa ja edistää ilmastotoimien oikeudenmukaisuutta. Samoin tavoitteena on edistää saamelaisten oikeuksien huomioon ottamista ilmastopolitiikassa. Lakiin otettiin säännökset saamelaisten oikeuksien huomioon ottamisesta suunnitelmia valmisteltaessa, saamelaiskäräjien kanssa käytävistä neuvotteluista sekä saamelaisesta ilmastoneuvostosta, joka tukee ilmastopolitiikan suunnitelmien valmistelua. Näillä keinoilla pyritään vahvistamaan eri tahojen osallistumista ilmastopoli-

tiikan suunnitelmien valmisteluun ja tavoitteena on myös osaltaan lisätä ilmastotoimien hyväksyttävyyttä.

Laki tuomioistuimen toimivallasta, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja kansainvälisestä lapsikaappauksesta annetun neuvoston asetuksen soveltamisesta sekä erät siihen liittyvät lait (454–460/2022)

HE 21/2022
LaVM 5/2022

Lait tulivat voimaan 1.8.2022, jolloin uusi Bryssel Ila -asetus tuli täysimääräisesti sovellettavaksi. Hyvinvointialueiden perustamista koskevaan uudistukseen liitännäiset säännökset tulevat kuitenkin voimaan vasta 1.1.2023.

Säädettiin laki tuomioistuimen toimivallasta, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja kansainvälisestä lapsikaappauksesta annetun neuvoston asetuksen soveltamisesta. Laissa annettiin uuden Bryssel Ila -asetuksen soveltamisen edellyttämät täydentävät kansalliset säännökset muun muassa toimivaltaisista viranomaisista ja menettelyistä toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa annetun päätöksen tunnustamista tai täytäntöönpanoa koskevissa asioissa. Tavoitteena oli täsmentää eräitä lapsen palauttamisesta annetun päätöksen täytäntöönpanoon liittyviä säännöksiä sekä saattaa joitakin lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetussa asetuksessa (556/1994) olevia säännöksiä perustuslain edellyttämällä tavalla lain tasolle.

Myös lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annettuun lakiin, lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpa-

nosta annettuun lakiin, avioliittolakiin, yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta annettuun lakiin sekä lastensuojelulakiin tehtiin asetukselta johtuvia seurannaismuutoksia. Lisäksi lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annettuun tehtiin muutoksia, joilla täsmennetään lapsen palauttamisesta annetun päätöksen täytäntöönpanon turvaamistoimiin liittyviä säännöksiä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen lainsäädäntöön sekä eräihin muihin lakeihin tehdyt muutokset hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevasta lainsäädännöstä johtuen (542–654/2022)

HE 56/2021 ja HE 18/2022
StVM 9/2022

Lait tulevat voimaan 1.1.2023. Osa laeista tuli kuitenkin voimaan jo 10.7.2022.

Seksuaalirikoksia koskeva lainsäädäntö (723–738/2022)

HE 13/2022
PeVL 20/2022
LaVM 10/2022

Lait tulevat voimaan 1.1.2023.

Rikoslain seksuaalirikoksia koskevat säännökset muutettiin. Samalla tehtiin lähinnä tarkentavia ja teknisluonteisia muutoksia esitutkintalakiin, järjestyslakiin, liikenteen palveluista annettuun lakiin, liike-toimintakiellosta annettuun lakiin, oikeudenkäynnistä rikosasioissa annettuun lakiin, poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annettuun lakiin, raskauden keskeyttämisestä annettuun lakiin, oikeudenkäymiskaareen, pakkokeinolakiin, rikosrekisterilakiin, vankeuslakiin, yliopistolakiin, ammatti-

korkeakoululakiin, ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin sekä lapsipornografian levittämisen estotoimista annettuun lakiin.

Keskeinen muutos on raiskausrikosta koskevan säännöksen muuttaminen suostumusperusteiseksi. Tämä toteutettiin säätämällä raiskauksen keskeiseksi tunnusmerkiksi sukupuoliyhteydessä oleminen sellaisen henkilön kanssa, joka ei osallistu siihen vapaaehtoisesti. Vastaavalla tavalla muissa seksuaalirikoksissa keskeistä on se, ettei seksuaalisen teon kohde osallistu siihen vapaaehtoisesti. Tämän mukaisesti pakottaminen seksuaaliseen tekoon korvattiin säännöksellä seksuaalisesta kajoamisesta. Seksuaalisen ahdistelun rangaistavuus laajentui myös muihin kuin kosketelutekoihin. Seksuaalisen kuvan luvaton levittäminen säädettiin seksuaalirikoksena rangaistavaksi.

Kuuttatoista vuotta nuorempiin lapsiin kohdistuvia seksuaalirikoksia koskevat säännökset erotettiin pääosin aikuisia koskevista säännöksistä. Lasten koskemattomuuden ja häiriöttömän kehityksen suojaa vahvistettiin säätämällä uusina rikoksina lapsenraiskaus ja seksuaalinen kajoaminen lapseen. Myös kuusitoista mutta ei kahdeksantoista vuotta täyttäneitä lapsia suojataan edelleen aikuisiin nähden laajemmin erityissäännöksillä. Lasta seksuaalisesti esittäviä kuvia koskevat rangaistussäännökset siirrettiin rikoslain seksuaalirikoksia koskevaan lukuun ja niihin tehtiin sääntelyä ankaroittavia muutoksia.

Muutosten tavoitteena on vahvistaa seksuaalisen itsemääräämisoikeuden ja henkilökohtaisen koskemattomuuden suoja sekä yhdenmukaistaa ja selkiyttää seksuaalirikoksia koskevia säännöksiä rikoslaissa.

Lainsäädäntö työehtodirektiivin täytäntöönpanemiseksi ja vaihtelevaa työaika noudattavan työntekijän aseman parantamiseksi (744–750/2022)

HE 60/2022
TyVM 7/2022

Lait tulivat voimaan 1.8.2022.

Muutettiin työsopimuslakia, merityösopimuslakia, työaikalakia, kun-

nan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annettua lakia sekä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia. Lisäksi työntekijän eläkelaista sekä työtapaturma- ja ammattitautilaista kumottiin eräitä työnantajan tiedottamisvelvollisuuksia koskevia rinnakkaisia säännöksiä. Muutoksilla pantiin täytäntöön avoimia ja ennakoitavia työehtoja Euroopan unionissa koskeva direktiivi.

Työntekijälle työnteon ehdoista annettavan kirjallisen selvityksen tietosisältöä laajennettiin. Lisäksi lakimuutosten myötä selvitys on annettava entistä nopeammin ja myös lyhyissä työsuhteissa. Kunnan ja hyvinvointialueen on jatkossa annettava osin vastaava selvitys viranhaltijalle. Lisäksi työnantajan on osa-aikaisen tai määräaikaisen työntekijän pyynnöstä annettava perusteltu vastaus mahdollisuudesta pidentää työsopimuksessa sovitua säännöllistä työaika tai työsopimuksen kestoajaa. Jos työnantajalla on lakiin tai työehtosopimukseen perustuva velvollisuus tarjota työntekijälle työn edellyttämää koulutusta, sen on oltava työntekijälle maksutonta ja tällainen koulutus on luettava työajaksi. Sama koskee kunnan tai hyvinvointialueen virkasuhteita. Vaihtelevaa työaika koskevien järjestelyiden osalta annettiin sääntelyä siitä, missä tilanteissa työvuoron teettäminen edellyttää työntekijän suostumusta ja siitä, että työvuoron peruuntuessa myöhemmin kuin 48 tuntia ennen työvuoron alkamista työntekijälle on maksettava kohtuullinen korvaus peruuntumisesta aiheutuneesta haitasta, jollei tällaista korvausta tai palkkaa muutoin makseta työsopimuslain, työehtosopimuksen tai sovitun työvuoron sitovuuden perusteella.

Vaihtelevaan työaikaehdoton liitettävää tarkasteluvaihetta vahvennettiin siten, että työnantajan on vähintään 12 kuukauden välein tarkasteltava työsopimuksessa sovitun työaikaehdon toteutumista. Jos tarkastelujaksolla toteutuneiden työtuntien määrä ja työnantajan työvoiman tarve osoittavat, että työsopimuksessa sovitun vähimmäistyöaika on määriteltävissä korkeammaksi, työnantajan on tarjottava työntekijälle sopimusta työaikaeh-

don muuttamisesta siten, että se vastaa tarkastelun tulosta.

Työehtodirektiiviin pohjautuvien säännösten tarkoituksena on parantaa työehtoja edistämällä avoimempaa ja ennakoitavampaa työtä samalla, kun varmistetaan työmarkkinoiden mukautuvuus. Erityisesti säännökset parantavat vaihtelevalla työajalla työskentelevien työntekijöiden asemaa samoin kuin lyhyissä työsuhteissa työskentelevien työntekijöiden asemaa. Vaihtelevan työajan sopimuksia koskevilla muutoksilla pyritään entistä paremmin varmistamaan se, että sovitun vähimmäistyöaika vastaa työnantajan todellista työvoiman tarvetta.

HALLITUKSEN ESITYKSET

Hallituksen esitys (HE 76/2022) eduskunnalle luonnonsuojelulaksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi luonnonsuojelulaki. Samalla nykyinen vuodelta 1997 oleva luonnonsuojelulaki kumottaisiin. Lain uudistaminen on tarpeen, koska luonnon monimuotoisuuden heikentymistä ei ole saatu pysäytettyä, luontotyyppien ja lajien uhanalaisuudesta on saatu runsaasti uutta tietoa ja myös ilmastonmuutos nopeuttaa ja voimistaa entisestään monia luonnossa tapahtuvia muutoksia. Samassa yhteydessä vahvistettaisiin myös esimerkiksi vesilain luontotyyppiä koskevaa suojelua lisäämällä sen soveltamisalaan purot, lähteiköt ja kalkkilammet. Lisäksi useisiin muihin lakeihin tehtäisiin ehdotettavasta luonnonsuojelulaista johtuvia teknisiä korjauksia ja muutoksia.

Uudistuksella ajantasastettaisiin luonnonsuojelulain säännöksiä ja sen vaikuttavuutta parannettaisiin luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävästi käytön edistämiseksi tehostamalla lajien ja luontotyyppien suojelua, kehittämällä luontotiedon hallintaa, vahvistamalla luonnonsuojelun suunnittelua ja myös vapaaehtoisen suojelun edellytyksiä sekä edistämällä ilmastonmuutoksen sopeutumisen

ta. Voimassa olevaan luonnonsuojelulakiin verrattuna uuden lain rakenne ja sen useat pykälät säilyivät sisällöllisesti pitkälti ennallaan, mutta lakia täydennettäisiin ja tarkistettaisiin monilta osin.

Ehdotuksen tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua luonnonsuojelulain toimevuuden ja vaikuttavuuden parantamisen myötä luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämiseksi ja hidastamiseksi. Ehdotuksella pyritään myös lisäämään luonnonsuojelun hyväksyttävyyttä sekä tehostamaan hallinnollisia menettelyjä. Näiden ohella ehdotuksen tavoitteena on osaltaan selkeyttää luonnonsuojelulain roolia osana muuta ympäristöä koskevaa lainsäädäntöä.

Ehdotuksessa otetaan huomioon luonnonsuojelulain yhteydet muuhun keskeiseen maankäyttöön liittyvään sääntelyyn sekä tavoitteet ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi. Lisäksi ehdotuksessa otetaan huomioon perustuslain tulkinnat muun muassa lailla ja asetuksella säätämisen suhteista sekä ympäristöperusoikeuden merkityksestä, joka on kehittynyt luonnonsuojelulain säätämisen jälkeen. Näiden ohella ehdotuksessa kiinnitetään huomiota kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen osallistumisoikeuteen ja oikeusturvaan sekä siihen, että turvataan saamelaiden kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytykset.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.6.2023.

Hallituksen esitys (HE 87/2022) eduskunnalle kaikkien henkilöiden suojelemiseksi tahdonvastaiselta katoamiselta tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi rikoslain 11 luvun muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi kaikkien henkilöiden suojelemiseksi tahdonvastaiselta katoamiselta New Yorkissa 20.12.2006 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen sekä lain sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Voimaansaattaminen tehtäisiin vakio-
muotoisella voimaansaattamislaill-

la. Lisäksi ehdotetaan, että rikoslaisissa säädettäisiin rangaistavaksi tahdonvastaisen katoamisen toteuttaminen ja tehtäisiin tästä uudesta rikoksesta aiheutuvat muut muutokset rikoslakiin.

Yleissopimus on yksi YK:n yhdeksästä keskeisestä ihmisoikeussopimuksesta. Siinä veloitetaan osapuoli varmistamaan, että tahdonvastaisen katoamisen toteuttaminen on sen rikosoikeuden mukaan rangaistava teko. Yleissopimukseen sisältyy lisäksi määräyksiä lainkäyttövallasta, rangaistuksista, kansainvälisestä oikeusavustusta, luovuttamisesta, vapaudenmenetyksestä, vapautensa menettäneiden ja heidän omaistensa oikeuksista sekä uhrien oikeudesta korvauksiin. Yleissopimukseen sisältyy myös lapsia koskevia erityisiä määräyksiä. Suomi tekisi varauksen adoption kumoamista koskevaan yleissopimuksen määräykseen.

Yleissopimuksella perustetaan tahdonvastaisia katoamisia käsittelevä komitea. Osapuoli voi ratifioidessaan yleissopimuksen tunnustaa komitean toimivallan käsitellä yksityishenkilöiden tekemiä valituksia tai valtiovalituksia. Suomen tarkoituksena on sitoutua molempiin menettelyihin ja antaa näitä koskevat selitykset.

Yleissopimus tuli kansainvälisesti voimaan 23.12.2010. Suomen osalta yleissopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, kun Suomen ratifioimiskirja on talletettu. Esitykseen sisältyvät lait on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti kuin yleissopimus tulee Suomen osalta voimaan.

Hallituksen esitys (HE 98/2022) eduskunnalle avoimuusrekisterilaksi

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi avoimuusrekisterilaki. Avoimuusrekisterilaisissa säädettäisiin oikeushenkilöille ja yksityisille elinkeinonharjoittajille velvollisuus ilmoittaa rekisteriin eduskuntaan ja ministeriöihin kohdistuvasta vaikuttamistoiminnasta ja siihen liittyvästä, elinkeinona harjoit-

tettavasta vaikuttamistoiminnan neuvonnasta. Avoimuusrekisterin tarkoituksena on lisätä eduskunnassa, valtioneuvostossa ja ministeriöissä tehtävän päätöksenteon avoimuutta rekisteröimällä niihin kohdistuvaa vaikuttamistoimintaa (lobbausta), joka nykyisellään jää usein julkisuuslain ulottumattomiin. Rekisteristä löytyvillä tiedoilla kansalaiset ja vaikuttamistoiminnan kohteet saavat jatkossa kattavammin tietoa poliittiseen järjestelmään ja valtionhallintoon vaikuttavista toimijoista, näiden intresseistä, vaikuttamisen kohteista ja toimintatavoista. Tämä auttaa arvioimaan päätösten syntyä ja niiden taustalla olevia intressejä.

Avoimuusrekisterilainsäädäntö laajentaisi julkisuusperiaatteen koskemaan erilaisia epämuodollisen ja virallisen kanssakäymisen muotoja. Päättäjien, virkamiesten ja lobbausta harjoittavien tahojen vuoropuhelu on viime vuosikymmeninä lisääntynyt ja säännönmukaistunut ja verkostoimainen yhteistyö on kasvattanut suosiotaan. Tällaiset toiminnan muodot, jotka jäävät usein julkisuudelta piiloon ja nousevat esille vasta päätösten syntymisen jälkeen, ovat olleet omiaan lisäämään päätöksiin ja niiden valmisteluun kohdistuvaa epäluottamusta. Julkaisemalla ajantasaisesti tietoa lobbauksesta voidaan osoittaa lobbauksen olevan keskeinen ja tärkeä osa demokraattista järjestelmää ja hälventää lobbaukseen kohdistuvia epäilyksiä.

Rekisteriviranomaisena toimisi Valtiontalouden tarkastusvirasto. Laissa säädettäisiin myös neuvottelukunnasta, joka toimisi yhteistyöelimenä lakiin liittyville sidosryhmille.

Esityksen tavoitteena on eduskunnan ja ministeriöiden valmisteluun ja päätöksentekoon kohdistuvan vaikuttamisen läpinäkyvyyden parantaminen ja sitä kautta kansalaisten luottamuksen vahvistaminen. Lisäksi lailla pyritään edistämään hyvien edunvalvontakäytäntöjen muodostumista.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024. Neuvottelukuntaa koskeva säännös tulisi kuitenkin voimaan jo 1.1.2023.

Hallituksen esitys (HE 110/2022) eduskunnalle laiksi Genomikeskuksesta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Genomikeskuksesta.

Ehdotetun lain tarkoituksena on tukea ihmisen geneettisen tiedon vastuullista ja yhdenvertaista käyttöä ihmisten terveyden hyväksi. Ehdotetussa laissa säädetään Genomikeskuksesta ja sen tehtävistä. Genomikeskus olisi hallinnollisesti osa Terveyden ja hyvinvoinnin laitosta, mutta toimisi siitä itsenäisenä kansallisena asiantuntijaviranomaisena terveyteen liittyviä geneettisiä analyysejä ja geneettisen tiedon käsittelyä koskevista asioista.

Geneettistä tietoa on nykyteknologian ja -osaamisen valossa mahdollista käyttää tehokkaasti ennen kaikkea terveyteen liittyvissä tarkoituksissa ja siten terveys on laikehdotuksen läpileikkaava teema. Ehdotetun sääntelyn erityinen painopiste on voimavarojen keskitetty hyödyntäminen luomalla yksi taho, Genomikeskus, jonka kanssa geneettistä tietoa käyttävät tahot voivat asioida.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

VALTIONEUVOSTON ASETUKSET

Valtioneuvoston asetus yrityksen saneerauksesta annetun asetuksen muuttamisesta (414/2022) ja valtioneuvoston asetus yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun asetuksen muuttamisesta (415/2022)

Asetukset tulivat voimaan 1.7.2022.

Yrityksen saneerauksesta annettua lakia muutettiin 1.7.2022 alkaen siten, että yrityssaneerausmenettely voidaan toteuttaa joko varhaisena saneerausmenettelynä tai perusmuotoisena saneerausmenettelynä. Yrityksen saneerauksesta annettuun asetukseen tehtiin varhaisen saneerausmenettelyn luomisen johdosta luonteeltaan teknisiä muutoksia, joista suurin osa koskee yrityssaneerausmenettelyä Ulosottolaitokselle ja Patentti- ja rekisterihallitukselle tehtäviä ilmoituksia.

Yksityishenkilön velkajärjestelystä annettua lakia muutettiin 1.7.2022 alkaen velkajärjestelyyn pääsyn nopeuttamiseksi ja helpottamiseksi sekä velkajärjestelymenettelyn yksinkertaistamiseksi. Asetuksella täsmennettiin velkajärjestelyhakemuksen liitevaatimuksia, luovuttiin tarpeettomista liitevaatimuksista ja tarkistettiin liitteiden käsittelyyn liittyviä käytäntöjä. Lisäksi asetuksen säännöstä vähäisen jako-osuuden jättämisestä huomiotta tarkistettiin ja asetukseen lisättiin uusi säännös vähäisen lisäsuorituksen jättämisestä tekemättä. Muutosten tarkoituksena on vähentää velkajärjestelyhakemusten laatimiseen ja käsittelemiseen liittyvää hallinnollista työtaakkaa sekä yksinkertaistaa maksuohjelmien laatimista ja toteuttamista.

Valtioneuvoston asetus energiantensiivisen teollisuuden sähköistämistuesta (658/2022)

Asetus tuli voimaan 11.7.2022.

Laki energiantensiivisen teollisuuden sähköistämistuesta, jonka säännöksiä valtioneuvoston asetuksella täydennettiin, tuli voimaan 1.7.2022. Tuella korvataan päästökaupasta sähkön hintaan aiheutuvia välillisiä kustannuksia laissa määritellyille toimialoille. Asetuksessa säädettiin tuen määrän laskeamisesta, tuen hakemisesta ja myöntämisestä, tietojen toimittamisesta sekä kehittämistoimiin liittyvistä edellytyksistä ja hyväksyttävistä kustannuksista.

Sähköistämistukea voidaan myöntää toiminnanharjoittajille vuosina 2022–2026. Myönnettävällä tuella ehkäistään hiilivuotoriskin syntyminen ja siten välillisesti negatiivisten ilmastovaikutusten syntyminen. Tuen käyttöön kohdistuvalla vaatimuksella edistetään tuensaajien siirtymistä hiilineutraalimpaan tuotantoon.

KORKEIN OIKEUS

KKO:2022:31

Virkarikos – Tuottamuksellinen virkavelvollisuuden rikkominen – Tuomari – Rangaistuksen määrääminen – Rangaistuslajin

valinta – Rangaistukseen tuomitsematta jättäminen

Käräjätuomari oli laiminlyönyt antaa haasteen rikosasiassa joutuisesti, minkä vuoksi syyteoikeus oli vanhentunut ennen haasteen tiedoksiantoa. Tämän jälkeen käräjätuomari oli tuominut vastaajan vankeusrangaistukseen rikoksesta, jonka syyteoikeus oli vanhentunut.

Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevin perustein, että käräjätuomari oli syyllistynyt tuottamukselliseen virkavelvollisuuden rikkomiseen. Vrt. KKO:2020:78

Rangaistuksen tuomitsematta jättämiselle ei ollut edellytyksiä, ja seuraamukseksi määrättiin varoitus.

RL 40 luku 10 §

KKO:2022:32

Viestintärikos – Viestintäsalaisuuden loukkaus – Rikokseen osallisuus – Rikoksen tekijä – Välillinen tekeminen

Työnantajan edustaja A oli B:n työsuhteen päättymisen jälkeen pitänyt auki tämän työ sähköpostiosoitetta ja antanut muiden työntekijöiden tehtäväksi seurata sähköpostia. Korkein oikeus katsoi A:n syyllistyneen viestintäsalaisuuden loukkaamiseen tekijänä.

RL 38 luku 3 §

KKO:2022:33

Työsopimus – Työsopimuksen irtisanominen – Työn tarjoamis- ja koulutusvelvollisuus

Työnantajana toiminut valtakunnallinen yritys ei ollut täyttänyt työ sopimuslain 7 luvun 4 §:n mukaista työn tarjoamisvelvollisuutta lähettämällä palvelupäällikkönä toimineelle työntekijälle irtisanomisaikana viikoittain rekrytointikirjeitä, joihin oli listattu kaikki yrityksessä irtisanomisaikana avoimiksi tulleet tehtävät.

TSL 7 luku 4 §

KKO:2022:35

Työrikos – Työntekijöiden järjestäytymisvapauden loukkaaminen

– Työehtosopimus – Työsopimus – Luottamusmies

Työnantajaliittoon kuulumattoman yrityksen edustajat olivat lakkauttaneet yrityksessä luottamusmiehen tehtävän. Korkein oikeus katsoi, että työntekijöiden järjestäytymisvapauden loukkaamista koskevalla säännöksellä suojattiin järjestäytyneiden työntekijöiden oikeutta valita luottamusmies. Työehtosopimuksen yleissitovuuden ulottuvuudella ei ollut merkitystä rikoksen tunnusmerkistön täyttymiseen. Yrityksen edustajien syyksi luettiin työntekijöiden järjestäytymisvapauden loukkaaminen.

KKO:2022:36

Eurooppalainen pidätysmääräys – Rikoksen johdosta tapahtuva luovuttaminen – Luovuttamis päätöksen täytäntöönpanoaika – Säilössä pitäminen

Romanian kansalainen A oli määrätty luovutettavaksi vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa varten Romaniaan ja pidettäväksi säilössä, kunnes hänet luovutetaan. Luovuttamis päätöstä ei kuitenkaan ollut pantu täytäntöön, viimeksi sen johdosta, että A oli hakenut turvapaikkaa Suomesta. A:ta oli jatkuvasti pidetty säilössä Keskusrikospoliisin päätöksenteon varassa. Ks. KKO:2021:24, KKO:2021:86

Turvapaikkahakemusta ei voitu pitää EU-luovuttamislain 46 §:ssä tarkoitettuna ylivoimaisena esteenä. Menettely ylivoimaisen esteen toteamiseksi ja säilössäpidon jatkamiseksi ei myöskään täyttänyt eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen vaatimuksia. A:n säilössä pitämiseksi ei ole ollut laillisia edellytyksiä alkuperäisen määrääjän päättymisen jälkeen.

EU-luovuttamisL 46 §
EU-luovuttamisL 48 §

KKO:2022:37

Huumausainerikos – Törkeä huumausainerikos – Rangaistuksen määrääminen – Rangaistuksen mittaaminen – Koventamisperusteet

Järjestäytyneen rikollisryhmän jäsenen A oli viljellyt kannabiskasveja

vuokraamallaan kiinteistöllä. Rikoksen tekemiseen oli osallistunut kaksi muuta henkilöä, joista toinen oli ollut saman rikollisryhmän jäsen.

Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevin perustein katsottiin, että asiassa ei ollut esitetty riittävää näyttöä siitä, että A oli tehnyt hänen syykseen luetun törkeän huumausainerikoksen osana järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa. (Ään.)

RL 6 luku 5 § 2 kohta

KKO:2022:39

Perintökaari – Pesänselvitys – Asiavaltuus

X:n kuolinpesä oli määrätty pesänselvittäjän hallintoon. Pesän osakas A oli vaatinut, että pesänselvittäjä ryhtyy ajamaan kannetta X:n tekemän kiinteistön kaupan perättämiseksi. Pesänselvittäjä oli ilmoittanut, ettei hän ryhdy ajamaan kannetta, ja antanut A:lle osoituksen ajaa kannetta omissa nimissään pesän hyväksi. Pesänselvittäjä oli perustellut ratkaisuaan muun muassa pesän likvidien varojen puutteella. Tämän jälkeen A oli nostanut omissa nimissään, mutta pesän lukuun kanteen, jossa hän vaati kaupan julistamista pätemättömäksi.

Korkein oikeus katsoi, että asian olosuhteissa A:n kanneoikeuden hyväksyminen oli pesänselvitysjärjestelmän tavoitteiden kannalta selvästi tarkoituksenmukaista sekä kuolinpesän osakkaan kohtuullisten oikeusturvavaatimusten turvaamiseksi tarpeen. Siksi oli perusteltua poiketa pääsäännöstä, jonka mukaan oikeus ajaa kannetta pesänselvittäjän hallinnon aikana on yksin pesänselvittäjällä. A:n kanne tuli tutkia. Vrt. KKO:2006:29, KKO:2020:9

PK 19 luku 13 §

KKO:2022:40

Muutoksenhaku – Muutoksenhakuoikeus – Oikeudenkäyntinnettely – Pääkäsittelev hovioikeudessa – Tiedoksianto

Hovioikeus oli jättänyt päätöksellään rikosasian vastaajan A:n valituksen sillensä, koska A oli jäänyt

pois pääkäsittelevästä. Muutoksenhakuohjauksen mukaan päätökseen ei saanut hakea muutosta, mutta valittajalla oli oikeudenkäymiskäärän 26 luvun 22 §:n mukaisesti oikeus saattaa valitus uudelleen käsiteltäväksi, mikäli hänellä oli ollut laillinen este, jota hän ei ollut voinut ajoissa ilmoittaa. Hovioikeus hylkäsi päätöksellään A:n pyynnön valituksen uudelleen käsittelemisestä. Korkein oikeus katsoi, että muutoksenhakuohjaus oli ollut virheellinen, ja ratkaisustaan ilmenevillä perusteilla tutki A:n valituksen myös siltä osin kuin siinä oli vedottu siihen, että hän ei ollut saanut kutsua pääkäsittelevään laillisesti tiedokseen.

Hovioikeus oli tiedusteltuaan pääkäsittelevän ajankohdan sopivuutta lähettänyt A:n puolustajalle sähköpostin välityksellä vahvistuksen pääkäsittelevän ajasta ja paikasta. Tämän jälkeen hovioikeus oli lähettänyt kutsun pääkäsittelevään postitse valituksessa ilmoitettuun A:n puolustajan osoitteeseen.

Korkein oikeus katsoi A:n saattaneen todennäköiseksi, ettei postitse lähetetty kutsu ollut saapunut perille, joten sitä ei ollut annettu laillisesti tiedoksi. Hovioikeuden sähköpostitse lähettämä vahvistus pääkäsittelevän ajankohdasta ei ollut laissa tarkoitettu kutsu pääkäsittelevään. Hovioikeus oli siten menetellyt virheellisesti jättäessään valituksen sillensä, ja asia palautettiin hovioikeuteen. (Ään.) Ks. KKO:2020:47

OK 26 luku 28 §
OK 11 luku 3 a §

KKO:2022:41

Toiminimi – Aputoiminimi – Rekisteröinnin kumoaminen

B Oy vaati kanteessaan, että A Oy:n aputoiminimen rekisteröinti kumotaan sillä perusteella, että aputoiminimeä ei ollut käytetty toiminimilain 19 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla kanteen nostamista edeltäneiden viiden vuoden aikana. Aputoiminimi koski liike-toimintakaupalla hankittua kuljetus-, huolinta- ja logistiikkapalvelujen tarjoamista.

Korkein oikeus hylkäsi kanteen katsottuaan, että A Oy oli viisivuotiskauden alkupuolella tosiasialli-

sesti käyttänyt aputoiminimeä sen toimialan mukaisessa elinkeinotoiminnassa, kun aputoiminimeä oli käytetty yhdessä konserniin liittyvien viittausten kanssa A Oy:n työntekijöiden lähettämässä sähköpostiviesteissä, internetsivustolla ja kuljetuskalustoon kiinnitetyissä mainoksissa.

ToiminimiL 19 § 2 mom 3 kohta

KKO:2022:42

Tuomioistuimen toimivalta – Yleinen tuomioistuin vai hallinto-riita-asia

Kunta A oli tehnyt kunnan B kanssa sopimuksen sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueen muodostamisesta sekä sopimuksen sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämistä ja tuottamista koskevasta yhteistoiminnasta. Kunta A katsoi, että sopimuksia ei ollut noudatettu, minkä vuoksi se oli kanteessaan vaatinut hinnanalennusta ja korvausta palvelujen puutteellisesta toimittamisesta ja maksetun ylihinnan palauttamista. Sopimusta koskevan riidan tutkiminen ei kuulu- nut yleiselle tuomioistuimelle. Ks. KKO:1992:177 Vrt. KKO:2008:36, KKO:2019:1

KKO:2022:43

Rangaistuksen määrääminen – Yhteinen rangaistus – Aikaisem- min tuomitun vankeusrangais- tuksen huomioon ottaminen – Reformatio in peius

Käräjäoikeus oli tuominnut A:n 60 päivän ehdottomaan vankeusrangaistukseen. Rangaistusta alentavana käräjäoikeus oli ottanut huomioon A:lle aikaisemmin tuomitun ehdottoman vankeusrangais- tuksen. A:n haettua muutosta hovi- oikeus oli määrännyt vankeusran- gaistuksen ehdolliseksi. Hovioi- keus oli katsonut, että asiassa ei ol- lut enää perustetta ottaa aikaisem- paa ehdotonta vankeusrangaistusta rangaistusta alentavana huomioon. Siksi hovioikeus oli korottanut ran- gaistuksen pituuden kolmeksi kuu- kaudeksi.

Korkein oikeus katsoi, että aikai- sempaa ehdotonta vankeusrangais- tusta ei ollut otettava huomioon rangaistusta alentavana seikkana

ehdolliseen vankeuteen tuomit- taessa. Hovioikeuden ei katsottu rikkoneen reformatio in peius -kiel- toa, kun se oli määrätessään van- keusrangaistuksen ehdolliseksi ko- rottanut sitä.

RL 7 luku 6 §

KKO:2022:44

Tekijänoikeus – Perusteettoman edun palautus

Säveltäjän tekijänoikeustoimisto Teosto ry oli toimittanut televisio- yhtiölle tekijänoikeudella suojattu- jen teosten käyttämiseen perustu- via korvauksia koskevat laskut, jot- ka televisioyhtiö oli pääosin maksa- nut. Markkinaoikeus vahvisti tele- visioyhtiön kanteen perusteella te- kijänoikeuskorvauksille tekijänoi- keuden yhteishallinnoinnista annet- tun lain 35 §:n 2 momentin mukai- sen kohtuullisen määrän, joka oli televisioyhtiön maksamaa määrää pienempi.

Korkeimman oikeuden ratkaisus- ta ilmenevillä perusteilla Säveltäjän tekijänoikeustoimisto Teosto ry vel- voitettiin palauttamaan televisioyh- tiön sille maksamat tekijänoikeuskor- vaukset siltä osin kuin ne ylittivät te- kijänoikeuskorvausten kohtuullisek- si vahvistetun määrän. (Ään.)

L tekijänoikeuden yhteishallin- noinnista 35 § 2 mom

KKO:2022:45

Työsopimus – Edullisemmuus- sääntö – Työehtosopimus

Työsopimuksessa työntekijän sään- nölliseksi työajaksi oli sovittu 37,5 tuntia viikossa. Kilpailukykyso- pimuksen perustuneen työehtosopi- musmääräyksen mukaan työnteki- jä- ja työnantajaosapuolet sopivat paikallisesti, miten 24 tunnin vuo- sittainen työajan pidennys kullakin työpaikalla toteutetaan. Työnanta- jayhtiössä oli tehty työehtosopi- muksen mukainen paikallinen so- pimus, jossa viikkotyöaikaan lisät- tiin puoli tuntia.

Korkein oikeus katsoi, että työ- ehtosopimuksella oli voitu sopia tällaisesta työsopimuksen työaika- ehdon heikentämisestä.

TyöehtosopimusL 6 §

KKO:2022:46

Kavallus – Saatavan kavallus

Kirpputorin liikkeenharjoittaja A oli jättänyt tilittämättä kuudelle asian- omistajalle rahavarat, jotka hän oli saanut heidän tavaroidensa myy- misestä kirpputorilla käyttäen va- rat liiketoiminnan muiden velkojen maksamiseen.

Korkeimman oikeuden ratkai- susta tarkemmin ilmenevillä perus- teilla A:n oli käyttäessään mainitut varat liiketoiminnan muiden vel- voitteiden maksamiseen täytynyt pitää varsin todennäköisenä, että tämä johtaa tilitysvelvollisuuden täyttämättä jäämiseen. Varoja oli käytetty oikeudettomasti ja aiheu- tettu tilitysvelvollisuuden täyty- mättä jääminen. A:n katsottiin syyli- styneen viiteen kavallukseen ja yhteen lievään kavallukseen. Ks. KKO:2021:36, KKO:2005:10

RL 28 luku 4 § 3 mom

KKO:2022:48

Murha – Tappo – Rangaistuksen määrääminen – Rangaistuksen mittaaminen

A oli tappanut hoidettavanaan olleen vakavasti sairaan 16-vuotiaan tytär- puolensa B:n tukahduttamalla tämän siten, että hän oli kämmenellään peit- tänyt vuoteessa makaavan B:n hengi- tystiet niin pitkäksi aikaa, että B oli menettänyt tajuntansa ja kuollut. A:n tarkoituksena ei ollut tappaa B:tä, mutta A:n oli täytynyt pitää B:n kuo- lemaa varsin todennäköisenä seu- rauksena menettelystään. Tappoa ei katsottu tehdyn erityisen raa'alla tai julmalla tavalla. Ks. KKO:1988:73, KKO:2004:63, KKO:2020:33

RL 21 luku 2 §

KKO:2022:49

Dopingrikos – Törkeä dopingrikos

A:n edustaman yhtiön tullivaras- toon oli toimitettu Kiinasta neljä kauttakulikutavarana käsiteltyä ja edelleen Euroopan unionin ulko- puolelle vietäväksi ilmoitettua lensorahtierää, jotka sisälsivät dop- pingaineita. Kolme erää oli takava- rikoitu Suomessa. Yhden erän A oli lähettänyt Liettuaan, mutta se oli sittemmin takavarikoitu Virossa.

Kun kauttakuljetuksessa oli nou-
datettu sitä koskevia säännöksiä
eikä asiassa ollut näytetty, että A:n
tarkoituksena olisi ollut tuoda do-
pingaineet Suomeen tai levittää ni-
itä, syyte törkeistä dopingrikoksista
hylättiin.

RL 44 luku 6 §
RL 44 luku 7 §

KORKEIN HALLINTO-OIKEUS

Yleishallintoasiat

KHO:2022:59

Lastensuojelu – Sijaishuolto- paikan muuttaminen kiireellisen sijoituksen aikana – Valituskielto – Jatkovalitus

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka
koski kiireellisen sijoituksen aika-
na tehtyä sijaishuoltopaikan muut-
tamista, ei saanut valittamalla ha-
kea muutosta. Lastensuojelulain
92 §:n muutos korkeimman hallin-
to-oikeuden vuosikirjaratkaisun
KHO 2016:133 jälkeen ei ollut
muuttanut oikeustilaa tältä osin.

Lastensuojelulaki 92 § 1, 2 ja 4 mo-
mentti
KHO 2016:133

KHO:2022:60

Arpajaiset – Rahapeli – Rahapelin toimeenpanon kieltäminen – Kokonaan tai osittain sattumaan perustuva voitto – Asiantuntija- peli – Fantasy Sports -peli

Yhtiö oli järjestänyt niin sanottuja
fantasiaurheilupelejä (Fantasy
Sports), joihin osallistuttiin vasti-
ketta vastaan ja joista saattoi voit-
taa rahaa. Peleissä pelaajat kokosi-
vat oman joukkueensa SM-liigan
tai NHL-liigan todellisista jääkiek-
koilijoista ja kilpailivat toisiaan
vastaan pyrkien keräämään jouk-
kueelleen mahdollisimman paljon
pisteitä. Pisteiden saaminen perus-
tui joukkueessa olevien jääkiekko-
ilijoiden suorituksiin reaali maail-
man peleissä.

Korkeimmassa hallinto-oikeu-
dessa oli ratkaistavana, olivatko yh-
tiön pelit sellaisia arpajaislaissa tar-

koitettuja rahapelejä, joiden toi-
meenpanemisen Poliisihallitus oli
voinut kieltää. Erityisesti kysymys
oli siitä, oliko peleissä kysymys ar-
pajaislain 2 §:ssä tarkoitettulla ta-
valla toiminnasta, jossa osallistuja
oli voinut saada kokonaan tai osit-
tain sattumaan perustuvan voiton.

Korkein hallinto-oikeus totesi,
että pelaajien tiedot muun ohella rea-
alimaailman jääkiekkoilijoiden ai-
emmista pelisuorituksista ja pelatta-
vista otteluista vaikuttivat peleissä
menestymiseen. Mahdollisuus mene-
styä peleissä yksinomaan arva-
amalla oli pieni. Yksin tämä seikka ei
kuitenkaan merkinnyt, että voiton
saaminen peleissä ei voisi perustua
ainakin osittain sattumaan.

Korkein hallinto-oikeus katsoi,
että parhaiten menestyneiden pe-
laajien voiton mahdollisuuden
saattoivat populta vaikuttaa ratkai-
sevasti piste-erot, jotka johtuivat
esimerkiksi pelaajan joukkueessa
olevan reaali maailman jääkiekko-
ilijan tilastollista tasoa paremmasta
tai heikommasta suoriutumuksesta
yksittäisessä ottelussa, loukkaantu-
misesta tai muista vastaavista en-
nalta arvaamattomista seikoista.
Vaikka pelaajien tiedoilla ja tietojen
hyödyntämisestä koskevilla taidoilla
oli peleissä menestymisen kannalta
merkitystä, tiedollisesti ja taidolli-
sesti samantasoisten pelaajien kes-
kinäiseen paremmuuteen ja harvo-
jen voittajien valikoitumiseen vai-
kuttivat siten merkittävässä määrin
sattumanvaraiset ja pelaajien vaiku-
tumahdollisuuksien ulkopuolella
olevat seikat. Voiton mahdollisuu-
den katsottiin perustuvan arpajais-
lain 2 §:ssä tarkoitettulla tavalla ai-
nakin osittain sattumaan.

Kun myös muut arpajaislaissa
tarkoitettujen arpajaisten tunnus-
merkit täytyivät ja kun pelejä oli
pidettävä laissa tarkoitettuina raha-
peleinä, Poliisihallitus oli voinut
kieltää pelien toimeenpanon pää-
töksestään ilmenevällä tavalla. Yh-
tiön valitus hylättiin.

Arpajaislaki 2 § 1 mom, 3 §
1 ja 2 mom (osin 1286/2016),
11 §, 62 a § (1286/2016) ja 62 c §
(661/2010)

KHO:2022:61

Eduskunnan virkamies – Virka- ehtosopimuksen tulkinta – Virka-

miehen järjestäytyneisyys – Hal- linnollinen lainkäyttö vai työtuo- mioistuin

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa
oli kysymys siitä, oliko eduskun-
nan oikeusasiamiehellä ollut toimi-
valta ratkaista oikaisuvaatimusme-
nettelyssä muutoksenhakukelpoi-
sella hallintopäätöksellä erimieli-
isyys, joka koski Eduskunnan aka-
valaiset ry:een järjestäytyneen oi-
keusasiamiehen kanslian virkamie-
hen tehtävän vaativuudenarvioin-
tia, vai kuuluiko sen ratkaiseminen
viime kädessä työtuumioistuimen
toimivaltaan.

Korkein hallinto-oikeus pyysi työ-
tuumioistuimelta lausunnon edus-
kunnan virkaehtosopimusten oi-
keasta sisällöstä ja soveltamisesta.
Lausunnon saatuaan korkein hallin-
to-oikeus katsoi samoin kuin työtuo-
mioistuin launnonssaan, että asia
olisi voitu viedä virkaehtosopi-
musten soveltamiserimielisyyksiä
koskevaan neuvottelumenettelyyn.
Eduskunnan oikeusasiamiehellä ei
siten ollut ollut toimivaltaa ratkaista
asiaa oikaisuvaatimusmenettelyssä.

Laki eduskunnan virkamiehistä
44 § 1 momentti, 45 § 1 momentti,
46 § 1 momentti, 47 § 2 moment-
ti, 62 §, 63 § 1 momentti, 63 a §
(1681/2015)

Laki oikeudenkäynnistä työtuo-
mioistuimessa 1 § 1 momentti,
13 § 1 momentti, 39 §
Eduskunnan virkaehtosioiden
pääsopimus (9.6.2010)
Eduskunnan virkaehtosopimus
2018–2020
TT 2021:88

KHO:2022:62

Sosiaalinen luototus – Viivästys- korkoa koskeva vaatimus – Julkisoikeudellinen oikeussuhde – Lailla säätämisen vaatimus – Pätemätön sopimusehto

X:n kuntayhtymä oli hallinto-oikeu-
dessa vaatinut A:n velvoittamista
maksamaan X:n kuntayhtymälle
sosiaalisen luottovelan erääntynyt
pääoma ja sille korkolain 4 §:n
1 momentin mukaista viivästyskor-
koa hakemuksessa tarkemmin
määritellyin tavoin.

Hallinto-oikeus oli hyväksynyt
hakemuksen saatavan pääoman

osalta mutta hylännyt viivästyskorkoa koskevan vaatimuksen. Hallinto-oikeus katsoi, että sosiaalisen luoton myöntämisestä johtuva velka perustui julkisoikeudelliseen oikeussuhteeseen. Viivästyskoron maksamista ei voitu perustaa korkolakiin eikä siitä ollut erikseen säädetty. Hakijan vaatimus veloitaa vastaaja viivästyskoron maksamiseen ei perustunut lakiin. Vaatimus oli näin ollen hylättävä.

Korkein hallinto-oikeus totesi X:n kuntayhtymän valituksen johdosta antamassaan päätöksessä, että sosiaalisessa luotonannossa ja siihen liittyvässä mahdollisessa viivästyskoron maksuvelvollisuudessa oli kyse sellaisesta julkisoikeudellisesta oikeussuhteesta, jota koskevista yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista oli perustuslain 80 §:n 1 momentti huomioon otettuna säädetty lailla. Kun sosiaalisen luoton saajan velvollisuudesta maksaa viivästyskorkoa sosiaalisen luoton takaisinmaksun viivästyessä ei ollut säädetty laissa, luotonantajana toimivalla viranomaisella ei ollut lakiin perustuvaa oikeutta sisällyttää tällaista ehtoa sosiaalista luottoa koskevaan sopimukseen. Ottaen huomioon, että kysymys oli sellaisesta yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista koskevasta asiasta, josta tuli säätää lailla, samoin kuin sosiaalisesta luototuksesta annetun lain 1 §:stä ilmenevä lain tarkoitus, lain 6 §:n 2 momentin 4 kohdan säännöstä sopimukseen sisällytettävistä takaisinmaksuehdoista ei myöskään voitu tulkita laajentavasti velallisen vahingoksi siten, että viivästyskorkoa koskeva sopimusehto voitaisiin pätevästi perustaa 6 §:n 2 momentin 4 kohtaan. Jos sosiaalisia luottoja koskeviin sopimuksiin halutaan sisällyttää viivästyskorkoa koskevia ehtoja, on tällaisia ehtoja koskevista perussäännöksistä säädetty ensin täsmällisesti laissa.

Viivästyskorkoa koskevaa takaisinmaksuehtoihin sisältyvää määrystä oli edellä esitetyllä perusteella pidettävä pätemättömänä sopimusehtona sosiaalista luottoa koskevassa sopimuksessa.

Äänestys 4–3.

Suomen perustuslaki 80 § 1 momentti

Korkolaki 1 § 2 momentti 1 kohta
Laki sosiaalisesta luototuksesta 1 § ja 6 § 2, 3 ja 4 momentti

KHO:2022:63

Valtioneuvoston asetus – Valituskelpoisuus – Oikeussuojakeino – Hallintopäätös – Euroopan ihmisoikeussopimus – Tartuntatautilainsäädäntö – Elinkeinotoiminnan rajoitukset – Covid-19

Asiassa oli ratkaistavana, oliko ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi annettuihin valtioneuvoston asetuksiin kohdistuva ravitsemisliiketoimintaa harjoittavan elinkeinonharjoittajan valitus tutkittava korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Valtioneuvoston asetuksilla oli annettu säännöksiä muun ohella ravitsemisliikkeiden suurimmista sallituista asiakasmääristä sekä aniskelu- ja aukioloajoista. Vaikka asetuksilla oli ollut mahdollista säätää ja oli säädetty erilaisista alueellisista ja ravitsemistoiminnan luonnetta koskevista rajoituksista, jotka kohdistuivat konkreettisesti yksittäisiin elinkeinonharjoittajiin, ne olivat laissa säädetyn asetuksen antovaltuuden nojalla annettuja säädösvallan alaan kuuluvia yleisiä säännöksiä. Näin ollen asetukset eivät olleet oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 6 §:ssä ja 7 §:ssä tarkoitettuja hallintoasiassa tehtyjä päätöksiä, joista saa valittaa.

Asetuksia ei ollut muodollisesti osoitettu millekään yksittäiselle luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle, eivätkä ne vaikuttaneet olennaisesti tällaisen henkilön tai samankaltaisen henkilöryhmän oikeuksiin tai velvollisuuksiin tiettyjen heille ominaisten piirteiden tai heidät kaikista muista henkilöistä erottavan tosiasiallisen tilanteen vuoksi. Asetusten perustana olevan lainsäädännön perustuslainmukaisuutta oli arvioitu ennakkoliikunnassa. Asiassa ei ollut sellaisia poikkeuksellisia muutoksenhakijan oikeusturvaan ja tuomioistuimeen pääsyyn liittyviä perusteita, jotka Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisukäytännön

perusteella olisivat saattaneet edellyttää kotimaisen sääntelyn selkeästä pääsäännöstä poiketen mahdollisuutta tehdä valitus valtioneuvoston asetuksista korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Koko jaoston istunto

Suomen perustuslaki 21 §
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 6, 7 ja 8 §
Tartuntatautilaki 58 a §
Valtioneuvoston asetus ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi (1223/2021)
Valtioneuvoston asetus ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (5/2022)
Euroopan ihmisoikeussopimus 6 artikla 1 kappale
Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomiot Posti ja Rahko v. Suomi (24.9.2002; ECLI:CE:ECHR:2002:0924JUD002782495 ja Communauté genevois d'action syndical (CGAS) v. Sveitsi (15.3.2022; ECLI:CE:ECHR:2022:0315JUD002188120)
Ks. ja vrt. KHO 2010:27

KHO:2022:64

Ulkomaalaisasia – Oleskelulupa työnteon perusteella – Matkustusasiakirja – Oleskeluluvan myöntämisen edellytys – Vaatimuksesta poikkeaminen – Suomen hyväksymä matkustusasiakirja – Somalian kansalainen

Maahanmuuttovirasto oli hylännyt Somalian kansalaisen A:n työnteon koskevan oleskelulupahakemuksen, koska hakija ei ollut esittänyt ulkomaalaislain 35 §:ssä edellytettyä voimassa olevaa matkustusasiakirjaa.

Matkustusasiakirjavaatimus työperäisen oleskeluluvan kohdalla koskee kaikkia oleskeluluvan hakijoita. Maahanmuuttovirasto ei ollut syrjinyt A:ta sillä perusteella, että hänen oli edellytetty esittävän oleskelulupahakemuksen yhteydessä voimassa olevan matkustusasiakirjan, vaikka Suomi ei tunnustanut Somalian tavallista passia matkustusasiakirjana.

Työntekijän oleskelulupaa koskeva sääntely koskee sellaista maa-hanmuuttoa, jossa ulkomaalaiselle voidaan asettaa vaatimus voimassa olevan matkustusasiakirjan esittämisestä. Sääntely ei ole ristiriidassa oikeutta työhön koskevan perusoikeuden tai unionin oikeuden kanssa. Ulkomaalaislain mukaan matkustusasiakirjan esittäminen ei kuitenkaan ole ehdoton edellytys oleskeluluvan myöntämiseksi. Tämän vuoksi myös työntekijän oleskelulupa-asiassa voimassa olevan matkustusasiakirjan esittämistä koskevasta vaatimuksesta tulisi voida yksittäistapauksessa poiketa, mikäli vaatimusta pidettäisiin ulkomaalaisen kannalta kohtuuttomana ja hänen oikeuksiaan perusteettomasti rajoittavana.

A ei ollut Suomessa oleskellessaan esittänyt passia tai muuta luotettavaa selvitystä henkilöllisyydestään, eikä asiassa siten ollut edellytyksiä tapauskohtaisesti poiketa voimassa olevan matkustusasiakirjan esittämistä koskevasta vaatimuksesta. A:n oleskelulupahakemus oli voitu hylätä sillä perusteella, ettei hän täyttänyt matkustusasiakirjavaatimusta.

Euroopan unionin perusoikeuskirja 15 artikla
Perustuslaki 18 § 1 momentti
Ulkomaalaislaki 35 §
Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen päätös Abdulahi Awad v. Suomi (56179/19, 17.3.2022)
Vrt. KHO 2014:22, KHO 2015:107, KHO 2017:6 ja KHO 2022:45

KHO:2022:65

Vammaispalvelu – Kuljetuspalvelu – Vaikeavammaisen – Harkintavallan käyttö – Kunnallinen soveltamisohje – Vuosikiintiö – Viranomaisen ja tuomioistuimen ratkaisuvallalta

Vaikeavammaiselle oli myönnetty 18 yhdensuuntaista asiointi- ja vapaa-ajan matkaa kuukaudessa. Kunta oli hylännyt hänen hakemuksensa saada näihin matkoihin vuosikiintiö.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että kunnan velvollisuus järjestää kuljetuspalvelumatkoja määräytyy kuukausikohtaisesti. Vammaispalvelulain 3 §:n 2 momentin mukai-

sesti lain mukaisia palveluja ja tukitoimia järjestettäessä on kuitenkin huomioitava asiakkaan yksilöllinen avun tarve.

Kunnan soveltamisohjeen mukaan kuljetuspalvelumatkoja varten voitiin perustellusta syystä myöntää vuosikiintiö. Ratkaistessaan hakemusta vuosikiintiöstä viranomaisella on harkintavaltaa, ja kielteinen päätös voi perustua siihen, että hakija ei ole osoittanut myöntämiskriteereissä tarkoitettua perusteltua syytä. Esillä olevassa asiassa ei kuitenkaan käynyt riittävän selvästi ilmi, millä tavoin kunta oli arvioinut vaikeavammaisen henkilön esittämiä perusteluja eikä myöskään sitä, minkä tyyppisiä syitä kunnassa oli pidetty perusteltuina. Asia palautettiin kunnalle uudelleen käsiteltäväksi.

Äänestys 3-2.

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (vammaispalvelulaki) 3 § 2 momentti, 8 § 2 ja 3 momentti
Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 4 § 1 momentti, 6 §

KHO:2022:73

Ylimääräinen muutoksenhaku – Purkuhakemus – Purkupuhevalta – Asianosaisuus – Eläinsuojelu – Kiireellinen toimenpide – Valvontaeläinlääkäri – Hallintopäätös – Eläimen omistusoikeuden siirtäminen

Eläinsuojeluyhdistyksen purkuhakemus koski korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä, jolla oli kumottu valvontaeläinlääkäriin eläinsuojelulain 44 §:n nojalla tekemä päätös. Valvontaeläinlääkäriin päätöksen mukaan A:n omistaman koiran omistusoikeus oli siirretty A:lta löytöeläintalolle, jonka toiminnasta eläinsuojeluyhdistys vastasi. Asia oli ratkaistavana, oliko eläinsuojeluyhdistyksellä oikeus hakea korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen purkamista.

Valvontaeläinlääkäriin päätös oli hallintopäätös, jolla voitiin määrätä eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä, kuten eläimen myymisestä. Eläimen omistusoikeuden siirtämiseen liittyvät kysymykset olivat kuitenkin yksityisoikeudellisia, eikä niitä

voitu ratkaista eläinsuojelulain mukaisessa asiassa. Valvontaeläinlääkäriin päätöksellä ei siten ollut voitu pätevästi määrätä A:n omistaman koiran omistusoikeuden siirtämisestä, joten koiran omistusoikeus ei ollut siirtynyt mainitulla päätöksellä A:lta eläinsuojeluyhdistykselle.

Eläinsuojeluyhdistys ei ollut asianosainen purkuhakemuksen kohteena olevassa asiassa, eikä sillä näin ollut oikeutta hakea korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen purkamista. Tämän vuoksi yhdistyksen purkuhakemus oli jätettävä tutkimatta.

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 118 § 2 momentti
Eläinsuojelulaki 44 §

KHO:2022:75

Julkinen hankinta – Kunnallisvalitus – Kansallisen kynnysarvon alle jäävä hankinta – Hallinnon oikeusperiaatteet – Suhteellisuusperiaate – Tarjouskilpailusta sulkeeminen – Poissulkemisen kesto

Hankintapäätöstä koskevan kunnallisvalituksen johdosta korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli ratkaistavana, oliko kunta menetellyt hallintolain 6 §:ssä määriteltyjen oikeusperiaatteiden ja erityisesti suhteellisuusperiaatteen vastaisesti sulkiessaan muutoksenhakijan vuonna 2017 tarjouskilpailusta, kun poissulkemisen perusteena oli ollut aiemman hankintasopimuksen purkaminen vuonna 2011 ja sen syynä ollut muutoksenhakijan menettely.

EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa noudatettavan hankintalain 81 §:n 4 momentin perusteella tarjouskilpailusta sulkeeminen on mahdollista kolmen vuoden ajan poissulkemisen perusteena olevasta tapahtumasta. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että säännös osoitti EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa noudatettavia suhteellisuusperiaatteen vaatimuksia ja kyseisestä säännöksestä voitiin saada johtoa myös kansallisen kynnysarvon alittavassa hankinnassa ottaen kuitenkin huomioon, että hankintalain ulkopuolelle jäävissä hankin-

noissa poissulkemista voitiin arvioida vapaammin kuin hankintalain soveltamisalalla.

Asiassa ei ollut esitetty sellaisia poissulkemisen perusteeseen liittyviä seikkoja, joiden vuoksi tarjouskilpailuun osallistuminen olisi voitu estää poikkeuksellisen pitkän ajan. Kun poissulkemisen perusteena olevasta tapahtumasta oli kulunut yli kuusi vuotta, kunta oli vedonnut muutoksenhakijaa koskevaan poissulkemisperusteeseen kohtuuttoman pitkän ajan, eikä päätös ollut ollut oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden.

Hallintolaki 6 §

Ks. ja vrt. laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 81 § 1 momentti 9 kohta ja 4 momentti

Ks. KHO 2014:189

KHO:2022:76

Valtion virkamieslaki – Määräaikainen nimitys vakinaiseen virkaan – Viran luonteeseen tai viraston toimintaan liittyvä perusteltu syy – Valtioneuvoston kanslia – Tilannekuvapäivystäjän virka

Asiassa oli ratkaistavana, oliko valtioneuvoston kanslialla ollut virkamieslain 9 §:n 2 momentin mukainen peruste nimittää henkilö viiden vuoden määräajaksi valtioneuvoston kanslian yhteydessä toimivan tilannekeskuksen tilannekuvapäivystäjän virkaan.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että vaikka lähtökohtana virkamieslaissa oli virkasuhteiden pysyvyys, virkamieslain esitöistä ilmevästi lain 9 §:n 2 momentin tarkoituksena oli ollut jättää nimittävän viranomaisen harkintaan, oliko virkaan syytä nimittää toistaiseksi vai rajoitetuksi ajaksi. Viranomaisen harkintavaltaa rajoitti kuitenkin se, että nimittäminen määräajaksi edellytti perusteltua, viran luonteeseen tai viraston toimintaan liittyvää syytä.

Kun otettiin huomioon tilannekuvapäivystäjän tehtävän erityispiirteet, turvallisuusympäristössä tapahtuvien muutosten vaikutus viranhoidossa tarvittavaan asian-
tuntemukseen sekä tilannekeskuk-
sen strateginen merkitys ylimmän

valtioneuvoston päätöksenteossa, valtioneuvoston kanslialla katsottiin olleen virkamieslain 9 §:n 2 momentin mukainen viran luonteeseen ja viraston toimintaan liittyvä perusteltu syy määräajaiselle nimitykselle.

Valtion virkamieslaki 9 § 2 ja 3 momentti

KHO:2022:82

Ulkomaalaisasia – Kansainvälinen suojelu – Oikeusapu – Asiakohtainen palkkio – Tuntiperusteinen palkkio – Avustajan vaihtaminen – Siirtymäsäännös

Ulkomaalaislain mukaisessa kansainvälistä suojelua koskevassa asiassa oli sen ollessa vireillä korkeimmassa hallinto-oikeudessa vaihtunut avustaja. Ensimmäinen avustaja oli esittänyt palkkiovaatimuksen oikeusapulain 17 a §:n (650/2016) voimassa ollessa. Uusi avustaja oli samassa asiassa esittänyt palkkiovaatimuksen oikeusapulain 17 a §:n kumoamisen 1.8.2021 jälkeen ja vaatinut oikeusapulain 17 §:n 1 momentin mukaista tuntiperusteista palkkiota.

Asiassa oli kysymys siitä, voitiinko uudelle avustajalle maksaa tuntiperusteinen palkkio, kun asia oli tullut vireille ja ensimmäinen avustaja oli esittänyt asiassa palkkiovaatimuksen oikeusapulain 17 a §:n ollessa voimassa.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että asiassa maksettava palkkio tuli kokonaisuutena määrätä asiakoh-
taisena. Se seikka, että uusi avustaja oli kumoamislain voimaantumisen jälkeen esittänyt samassa asiassa uuden palkkiovaatimuksen, ei muuttanut palkkion määräytymisen perustetta.

Oikeusapulain 9 § 2 momentti, 17 § 1 momentti ja 17 a § (650/2016)

Oikeusapulain 17 a §:n kumoamisesta annettu laki 2 §
Valtioneuvoston asetus oikeusavun palkkioperusteista 7 a § (761/2016) 2 momentti (816/2018)

KHO:2022:83

Kuntien yhdistyminen – Kunnallinen viranhaltija – Työsopimus-suhteinen toimi – Julkisen vallan

käyttö – Liikkeenluovutuksen periaatteet – Harkintavalta

Kuntajaon muutoksessa kunta (lakkaava kunta) yhdistyi olemassa olevaan kuntaan. Uuden kunnan yhteisvaltuusto oli lakkauttanut sellaisia virkoja, joissa ei käytetty julkista valtaa. Näiden joukossa oli A:n olemassa olleessa kunnassa ollut kirjastonjohtajan virka. Virka muutettiin kirjastonhoitajan toimeksi, johon A siirrettiin.

A:n tehtäviin kirjastonhoitajana ei kuulunut julkisen vallan käyttöä. Palvelussuhteen jatkaminen työso-
pimussuhteisena ei ollut kuntalain 87 §:n 2 momentin vastaista.

A:n palkkaa ei ollut muutoksen johdosta alennettu. Palvelussuhteen lajin vaihtumisesta aiheutuvat muutokset eivät merkinneet sellaista heikennystä palvelussuhteen ehtoihin, että muutos olisi ollut liikkeenluovutusta koskevien periaatteiden vastainen.

Kuntarakennelaki 3 § 2 ja 3 momentti sekä 29 § 1 momentti

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta (aik. nimike laki kunnallisesta viranhaltijasta) 25 § Kuntalaki 87 § ja 135 § 2 momentti Hallintolaki 6, 34 ja 45 §

KHO:2022:85

Ylimääräinen muutoksenhaku – Purkuhakemus – Velvollisuus käyttää asianajajaa, julkista oikeusavustajaa tai luvan saanutta oikeudenkäyntiavustajaa – Asianajaja – Korkeimman hallinto-oikeuden määräämä oikeusapupalkkio

Asianajajan purkuhakemus kohdistui korkeimman hallinto-oikeuden määräämään oikeusapupalkkioon arvonlisäveron osalta. Asiassa oli ratkaistavana, edellyttikö oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 118 §:n 5 momentti sitä, että hänen oli käytettävä purkuhakemuksen tekemiseksi ulkopuolista asianajajaa, julkista oikeusavustajaa tai luvan saanutta oikeudenkäyntiavustajaa.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että asianajajan intressi asiassa liittyi päämiehen saaman oikeusavun lainmukaiseen määrittämiseen pikemmin kuin välittömästi hänen

omiin etuihinsa. Esillä olleessa tilanteessa asianajajalla ei ollut käytettävissä palkkionsa osalta muita oikeussuojakeinoja kuin purkuhakemus. Kysymyksessä ei ollut sellainen tavanomainen purkuhakemus, jota silmällä pitäen säännös ulkopuolisesta avustajasta oli säädetty. Tulokseen, jossa oikeusapupalkkion määrän riittävyyttä asianajaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja joutuisi palkkaamaan asiamiehen yksinomaan oikeusapuun kohdistuvan purkuhakemuksen laatimiseksi, ei voitu katsoa edistävän lain esitöistä ilmevästä lainkohdan tarkoituksesta. Purkuhakemus tutkittiin.

Äänestys 4-1

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 118 § 5 momentti
Vrt. KHO 2021:119 ja KKO 2014:77

Ks. ja vrt. KHO 12.8.2020 taltio-numero 3383 (LRS)

Ks. myös 29.6.2022 muuna päätöksenä julkaistavan purkuhakemuksen hylkäävän päätöksen ratkaisutiedot H2070/2022

KHO:2022:89

Huostaanotto – Sijaishuoltoon sijoittaminen – Sijoitus vanhemman luokse – Huostassapidon kesto ja lakkaaminen – Sijaishuoltopaikan muuttaminen

Lapsi oli hallinto-oikeuden päätöksellä otettu huostaan ja lastensuojelulain 49 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla sijoitettu vanhempiensa luo enintään kuudeksi kuukaudeksi. Sosiaalihuollon johtava viranhaltija oli noin seitsemän kuukautta hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen päättänyt muuttaa lapsen sijaishuoltopaikan kodin ulkopuolelle.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että huostaanotto on voimassa toistaiseksi ja huostassapidon lakkaaminen edellytti nimenomaista päätöstä huostassapidon lopettamisesta myös niissä tilanteissa, joissa lapsi oli sijoitettu väliaikaisesti vanhemmansa tai muun huoltajansa hoidettavaksi ja kasvatettavaksi.

Lapsen huostassapidon lopettamisesta ei ollut tehty päätöstä eikä huostassapito ollut lakannut. Viranhaltija oli voinut tehdä päätök-

sen huostaanotetun lapsen sijais- huoltopaikan muuttamisesta.

Lastensuojelulaki 40, 43, 45, 47, 48 § ja 49 § 3 momentti

Ympäristöasiat

KHO:2022:52

Maankäyttö ja rakentaminen – Asemakaava – Raitiotie – Selvitysten riittävyys – Meluvaikutukset – Siirtolapuutarha

Asemakaavassa ja asemakaavan muutoksessa oli osoitettu raitiovaunuliikenteelle varattu katualue, joka oli toteutettava nurmiratana. Asemakaavan yleisten määräysten mukaan raitiotien suunnittelussa tuli huomioida melu- ja värinän torjuntatarpeet. Asemakaava-alueella koski yleiskaavassa merkintä virkistys- ja viheralue sekä osin kanta-kaupunki (C), ja alueelle oli osoitettu pikaraitiotie ja raideliikenteen runkoyhteys. Kaava-alue rajautui osin siirtolapuutarha-alueeseen, jolla sijaitsi kevytrakenteisiä kesäkäyttöön tarkoitettuja mökkejä, joissa kesäaikana oli mahdollista myös yöpyä. Siirtolapuutarhamökki ei ollut rakennuslupaa edellyttävä rakennus eikä siihen sovellettu asuinrakennusta koskevia rakenteellisia tai ääneneristävyyteen liittyviä vaatimuksia.

Asiassa oli ratkaistavana, perustuiko asemakaava raitiotien meluvaikutusten osalta riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin.

Kaavaa varten laadittuun melumallinnukseen sisältyi arvio nykyisen katuliikenteen päiväaikaisesta (klo 7–22) melusta ilman raitiolinjaa, päiväaikainen ennuste raitiolikenteen melusta ja enimmäismelusta sekä päiväaikainen ennuste katu- ja raitiolikenteen yhteismelusta. Päiväaikaista yhteismelua koskeva arvio osoitti, ettei raitiolikenne juurikaan vaikuta melutasoon siirtolapuutarha-alueella. Melumallinnukseen ei sisällynyt ennustetta yöaikaisen raitiolikenteen melusta eikä arviota yöaikaisen melun vaikutuksista raitiotietä ympäröivän alueen virkistyskäyttöön.

Raitiolikenteen meluvaikutusten selvittäminen oli ollut tarpeen asemakaavan sisältövaatimusten arvi-

oimiseksi ottaen huomioon raitiotien sijoittuminen keskelle virkistysaluetta ja siirtolapuutarha-alueen erityinen käyttötarkoitus. Korkein hallinto-oikeus totesi, että asemakaavaa varten laadittu meluselvitys oli puutteellinen erityisesti yöaikaisen meluarvioinnin osalta.

Raitiotie sijoittui keskelle jo rakennettua kaupunkialuetta, jolla päiväaikainen kokonaismelutaso ei raitiolikenteen johdosta juurikaan noussut. Kun otettiin huomioon virkistysalueen sijainti ja sillä sijaitsevien kevytrakenteisten siirtolapuutarhamökkien käyttötarkoitus pääosin päiväaikaiseen oleskeluun, sekä se, että asemakaavaan sisältyi määräys rakentamisen jatkosuunnittelussa huomioida melu- ja värinän torjuntatarpeet ja että liikenneyhteyden tekniset yksityiskohdat tulivat ratkaistavaksi katusuunnittelussa, meluselvitys oli ollut kuitenkin näissä oloissa riittävä asemakaavan sisältövaatimusten täyttymisen arvioimiseksi.

Äänestys 3–2.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 9 § 1 ja 2 momentti, 54 § 2 momentti, 57 § 1 momentti

Maankäyttö- ja rakennusasetus 1 § 1 momentti

KHO:2022:55

Jäteasia – Kiinteistön haltijan vastuu – Toissijainen vastuu – Jätehuolto – Roskaantumisen – Hallintopakko – Teettämislupa – Ympäristölupa

A Oy:n vuokraoikeuden perusteella hallitsemalla kiinteistöllä sijainneeseen rakennukseen oli jäänyt ympäristöluvanvaraisen niklaamon toiminnan päätyttyä kemikaaleja. Kiinteistön piha-alue oli roskaantunut. Asiassa oli kysymys sen arvioimisesta, oliko A Oy kiinteistön haltijan toissijaisen vastuun perusteella voitu määrätä huolehtimaan niklaamon toiminnasta peräisin olevien kemikaalien jätehuollon järjestämisestä sekä piha-alueen siivoamisesta.

Korkein hallinto-oikeus totesi aluksi, että ympäristöluvanvaraisen toiminnan jätehuoltovastuun toteuttamiseen sovellettiin ympäristönsuojelulain säännöksiä yhdessä jätelain säännösten kanssa

ympäristönsuojelulain 58 §:n 1 momentin mukaisesti. Toiminnan lopettamista koskevat määräykset sekä siihen liittyvät mahdolliset hallintopakkomääräykset tuli lähikohtaisesti antaa ympäristönsuojelulain mukaisia menettelyjä noudattaen ja kohdistaa toiminnanharjoittajaan. Kiinteistön haltijan vastuu jätelain 28 §:ssä tarkoitetusta jätetuollon järjestämisestä sekä jätelain 72 §:ssä tarkoitetusta roskaantumisesta oli ympäristöluvanvaraisen toiminnanharjoittajan vastuuseen nähden toissijaista. Tapauskohteisesti oli arvioitava, joutuiko muu taho kuin ympäristöluvanvaraista toimintaa harjoittanut kiinteistön haltijana vastuuseen kiinteistöllä olevista jätteistä tai vastaamaan roskaantuneen kiinteistön puhdistamisesta. Tällöin oli otettava huomioon selvitys siitä, oliko ensisijassa vastuussa oleva toiminnanharjoittaja tosiasiallisesti kykenemätön vastaamaan velvoitteistaan ja toisaalta toissijaisessa vastuussa olevan kiinteistön haltijan oma toiminta asiassa.

B Oy oli aloittanut niklaamotominnan kiinteistöllä vuonna 1963. A Oy oli hankkinut kiinteistön maanvuokraoikeuden B Oy:ltä, joka oli ollut kiinteistöllä A Oy:n vuokralaisena vuosina 2009–2017. Niklaamalla oli ollut toimintaa ympäristöluva vuodesta 2007 lähtien. Niklaamon ympäristöluvassa ei ollut lupamääräyksiä kemikaalien enimmäismääristä, mutta kiinteistölle jääneet kemikaalit olivat määrältään ja laadultaan sellaisia, että niiden voitiin katsoa olevan peräisin ympäristöluvan mukaisesta toiminnasta. Kemikaalit ja muut jätteet olivat jääneet B Oy:n vuokraoikeuden päätyttyä kiinteistöä vuokraoikeuden perusteella hallitsevan A Oy:n haltuun. Kiinteistön pihalle oli roskaantunut sinne jääneistä niklaamotominnassa käytetyistä laitteista ja materiaaleista.

Saadun selvityksen mukaan jätetuollon ja kiinteistön siivoamisesta ensisijaisesti vastuullista B Oy:tä ei ollut kehotuksista huolimatta saatu täyttämään velvollisuuksiaan. Valvontaviranomaisen selvityksen perusteella oli pääteltävissä, että yhtiö ei tosiasiallisesti kyennyt vastaamaan velvoitteistaan.

Kiinteistölle jääneiden kemikaalien ja muiden jätteiden jätetuollon järjestämisestä vastasi jätelain 28 §:n 2 momentin mukaisesti toissijaisesti kiinteistön haltija, mikäli tämä oli sallinut jätteiden tuonnin kiinteistölle. Hallituksen esityksen perustelujen (HE 199/2010 vp) mukaan kiinteistön haltijan velvollisuutena oli seurata ja valvoa kiinteistöllä harjoitettavaa toimintaa.

Korkein hallinto-oikeus katsoi edellä lausuttu huomioon ottaen, että A Oy:n oli täytynyt olla tietoinen kiinteistöllä harjoitettavan toiminnan laadusta ja siitä, että toiminnassa käytettiin muun ohella vaarallisia kemikaaleja. Näin ollen A Oy oli kiinteistön haltijana vastuussa jätetuollon järjestämisestä, joten lautakunta oli voinut määrätä A Oy:n toimittamaan pintakäsittelyssä käytetyt kemikaalit asianmukaiseen vastaanottoaikaan käsiteltäviksi ja hävitettäviksi.

Kiinteistön haltijan vastuu käsitti jätelain 74 §:n 1 momentin mukaisesti myös toissijaisen vastuun roskaantuneen alueen siivoamisesta. Siivoamisvelvollisuuden syntyminen edellytti, että roskaaja ei huolehtinut velvollisuudestaan. Kun B Oy:tä ei saatu huolehtimaan siivoamisesta, lautakunta oli voinut asettaa A Oy:lle kiinteistön haltijana velvoitteen siivota roskaantunut kiinteistö. Velvoitteet oli voitu asettaa uhalla, että laiminlyödyt toimenpiteet teetettiin A Oy:n kustannuksella.

Jätelaki 6 § 1 momentti, 20 § (646/2011), 28 § 1 ja 2 momentti, 72 §, 73 §, 74 § 1 momentti 5 ja 6 kohta, 75 § 1 momentti, 126 § 1 momentti 1 ja 2 kohta, 129 § 1 momentti (528/2014)
Ympäristönsuojelulaki 58 § 1 momentti, 94 §
Uhkasakkolaki 6 § 1 ja 3 momentti, 14 § 1 ja 3 momentti

KHO:2022:66

Kiinteä muinaisjäännös – Rajojen vahvistaminen – Erillään sijaitsevat jäännökset – Jäännösten alkuperäinen tarkoitus – Jäännösten välinen etäisyys – Muinaisjäännöksen muodostama kokonaisuus – Ahvenanmaa

Ahvenanmaan maakunnan hallitus oli vahvistanut päätöksellään kiin-

teän muinaisjäännöksen rajat. Rajaukseen sisältyivät viiden talon perustukset ja kaivo sekä niiden välinen maa-alue. Muinaisjäännöksen alue oli merkitty päätöksen liitteenä olleeseen karttaan. Päätöksen mukaan muinaisjäännöksen laatu tai merkitys taikka sen sijainti suhteessa ympäristöönsä ei vaatinut erityisen suoja-alueen määräämistä.

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli kyse siitä, voitiinko erillään sijaitsevia jäännöksiä pitää maakunnan muinaismuistolain mukaan sellaisena toiminnallisena kokonaisuutena, joka tuli ottaa huomioon kiinteän muinaisjäännöksen rajoja vahvistettaessa. Korkein hallinto-oikeus katsoi ottaen huomioon jäännösten alkuperäisen käyttötarkoituksen ja niiden väliset suhteellisen lyhyet etäisyydet, että kiinteään muinaisjäännökseen kuului myös jäännösten välinen maa-alue.

Maakunnan hallituksen päätös ei ollut Ahvenanmaan itsehallintolain 25 §:n 2 momentissa tarkoitulla tavalla lainvastainen.

Maakunnan muinaismuistolaki 1 § 1 momentti, 2 § 1 momentti 5 kohta ja 2 momentti, 4 § sekä 5 § 2 ja 3 momentti
Ahvenanmaan maakunnan hallintolaki 39 § 1 momentti 3 kohta ja 40 § 1 momentti
Ahvenanmaan itsehallintolaki 25 § 2 momentti

KHO:2022:71

Ympäristönsuojelu – Luontovahinko – Vesistön merkittävä pilaantuminen – Ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaaminen – Korjaavat toimenpiteet – Hallintopakko – Vuollejokisimpukka – Suotuisa suojelutase – Vesiympäristölle haitallinen aine – Ympäristövastuudirektiivi – Vesiputedirektiivi

Asiassa oli kyse sen arvioimisesta, oliko yhtiön nikkelituotannossa Harjavallassa 4.7.–6.7.2014 tapahtunut poikkeuksellinen päästö aiheuttanut luonnonsuojelulain 5 a §:ssä tarkoitettua luontovahingon tai ympäristönsuojelulain 176 §:ssä tarkoitettua vesistön merkittävää pilaantumisen.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että kysymyksessä oleva päästö oli mittakaavaltaan ja vaikutuksiltaan Suomen oloissa hyvin poikkeuksellinen. Päästön suoriin haitallisiin vaikutuksiin kuoli yli miljoona vuosilejokisimpukkaa. Kuolleiden vuosilejokisimpukoiden määrää ja niiden osuutta Kokemäenjoen populaation koosta (noin 15–17 %) perustilassa sekä niiden määrää suhteessa vuosilejokisimpukkapopulaatioiden keskimääräiseen kokoon nähden oli pidettävä suurena. Päästöstä aiheutui paikallisella tasolla tarkasteltuna merkittäviä vaikutuksia lajin elinvoimaisuuteen. Päästö oli aiheuttanut luonnonsuojelulain 5 a §:ssä tarkoitetun luontovahingon.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että nikkelpäästön välittömät pilaavat vaikutukset Kokemäenjoessa olivat kohdistuneet suureen osaan simpukkapopulaatioita ja vaikutukset laajalla alueella vesistössä. Lisäksi sedimenttiin kerrostuneista haitta-aineista oli aiheutunut riski pidemmän aikavälin haitallisista vaikutuksista. Nikkelipitoisuudet Lammaistenlahden sedimentissä aiheuttivat pitkäkestoisen ekologisen riskin vaellussiian lisääntymisen onnistumiselle. Ekosysteemin toipumisen, kuten simpukkapopulaatioiden palautumisen ennalleen perustilaan, oli arvioitu voivan kestää useita vuosia. Päästö vaikutti näin ollen haitallisesti joen vuosilejokisimpukoille, kuten myös muille simpukoille sekä vaellussiaalalle, tarjoamaan elinympäristöön ja näin myös luonnonvarapalveluihin. Päästön johdosta kalojen hyödyntäminen väheni tosiasiallisesti ja heikensi siten osaltaan vesistöön liittyvää luonnonvarapalvelua. Kokonaisuutena arvioiden päästöstä oli aiheutunut ympäristönsuojelulain 176 §:ssä tarkoitettua vesistön merkittävää pilaantumista.

Laki eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta (ympäristövastuulaki) 1 §, 3 §, 5 § 1 ja 3 momentti, 6 §, 10 § 1 momentti
Valtioneuvoston asetus eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta (ympäristövastuusetus) 2 § 1 momentti, 3 §, 4 § 1 ja 3 momentti

Ympäristönsuojelulaki 5 § 1 momentti 2 kohta, 176 §, 177 §, 184 § 1 momentti

Luonnonsuojelulaki 5 § 3 momentti, 5 a §

Valtioneuvoston asetus vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista 3 § 1 momentti, 6 § 1 momentti

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/35/EY ympäristövastuusta ympäristövahinkojen ehkäisemisen ja korjaamisen osalta (ympäristövastuudirektiivi) 2 artikla 1 a, 1 b ja 4 b kohta, Liite I
Uhkasakkolaki 6 § 1 momentti

KHO:2022:74

Maa-aineslupa – Ympäristölupa – Yhteiskäsittely – Toiminnallinen yhteys – Menettely lupaviranomaisessa – Menettelyvirhe

Yhtiölle oli myönnetty samana päivänä tehdyillä päätöksillä erillinen lupa maa-ainesten ottamiseen ja erillinen ympäristölupa. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli ratkaistavana, olisiko hallinto-oikeuden tullut kumota maa-aineslupapäätös sillä menettelyllisellä perusteella, että asiassa ei ollut sovellettu maa-aineslain 4 a §:n mukaista yhteiskäsittelyä.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaiset samaa asiaa koskevat lupa-asiat tuli maa-aineslain mukaan käsitellä yhdessä ja ratkaista samalla päätöksellä, jollei tätä ollut erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että yhteiskäsittely oli menettelyllinen edellytys, jonka lainmukaisuus oli ratkaistava ennen luvanmyöntämisedellytysten arviointia.

Samalle alueelle sijoittuvilla ja samaa kiviaineista hyödyntävillä louhinnalla ja murskauksella oli toiminnallinen yhteys, joten maa-aineslupa ja ympäristölupa koskivat samaa hanketta. Lupia oli haettu samaan aikaan vireillä olleilla hakemuksilla ja hakemusasiakirjat olivat osin yhteisiä. Toimintoja oli tarkoitus harjoittaa samanaikaisesti 20 vuoden ajan. Toiminnoilla oli siten ajallinen yhteys, vaikka osaa ympäristöluvanvaraisista toiminnoista oli tarkoitus jatkaa maa-ainesten ottotoiminnan päättymisen

jälkeen. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että lupa-asioiden käsittelemiseen ja ratkaisemiseen eri päätöksillä ei ole ollut laissa tarkoitettua erityistä syytä. Näin ollen hallinto-oikeuden olisi tullut menettelyvirheen johdosta kumota maa-aineslupa ja palauttaa asia lupaviranomaiselle uudelleen käsiteltäväksi.

Maa-aineslaki 4 a §
Ympäristönsuojelulaki 47 a §

Veroasiat

KHO:2022:72

Henkilökohtaisen tulon verotus – Tulon veronalaisuus – Matkakustannusten korvaukset – Päiväraha – Kilometrikorvaus – Kokonaispalkkamalli

B Oy suunnitteli ottavansa käyttöön työsuhteiselle myyntiedustajalleen A:lle kokonaispalkkamallin. Palkka laskettiin mallissa muun ohella siten, että pohjapalkkaan lisättiin A:n myynnistä laskettavat provisiot ja bonukset. Näiden yhteismäärästä vähennettiin A:lle maksettujen päivärahojen ja kilometrikorvausten määrä. Päivärahat ja kilometrikorvaukset maksettiin Verohallinnon verovapaista matkakustannusten korvauksista antaman päätöksen ja työsopimuksen mukaisesti.

Asiassa oli ratkaistavana, olivatko B Oy:n A:lle maksamat kilometrikorvaukset ja päivärahat tuloverolain 71 §:n 1 momentissa tarkoitettua verovapaata tuloa, kun nämä erät vaikuttivat työntekijälle maksettavan veronalaisen palkan määrään.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että A sai työnantajaltaan B Oy:ltä tuloverolain 71 §:n 1 momentissa tarkoitettua matkakustamiskustannuksen korvauksen ja päivärahan, jotka eivät olleet veronalaista tuloa. Asiassa ei ollut merkitystä sillä, että matkakustamiskustannusten korvaukset ja päivärahat otettiin huomioon A:n veronalaista kokonaispalkkaa määritettäessä. Ennakkoratkaisu verovuosille 2020 ja 2021. Äänestys 3–2.

Tuloverolaki 29 § 1 momentti, 61 § 2 momentti, 71 § 1 momentti ja 73 § 1 momentti

KHO:2022:78

Arvonlisävero – Verollinen myynti – Alennettu verokanta – Makuneste – Sähkötupakointi – Verotuksen neutraalisuuden periaate

A Oy:n liiketoiminta muodostui pääasiassa sähkösavukkeiden, aromitiivisteiden (makunesteet), akkujen ja muiden sähkötupakointiin liittyvien tarvikkeiden myynnistä kuluttaja-asiakkaille.

Asiassa oli ratkaistavana, oliko A Oy:n myymiin makunesteisiin sovellettava arvonlisäverolain 85 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua elintarvikkeille säädettyä alennettua 14 prosentin verokantaa.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että elintarvikeliikkeissä erilaiset aromitiivisteet (makunesteet) olivat osa liikkeen elintarviketuotevalikoimaa ja ne olivat kyseisessä asiayhteydessä katsottava lähtökohtaisesti tarkoitettuna elintarvikkeina käytettäviksi. A Oy kuitenkin myi sähkösavukkeiden erikoisliikkeissään pääasiallisesti sellaisia tuotteita, jotka olivat yleisesti yhdistettävissä sähkötupakointiin. Näin ollen A Oy:n myymät makunesteet olivat asiayhteyden perusteella yhdistettävissä sähkötupakointiin. Kokonaisarvioinnin perusteella A Oy:n myymät makunesteet oli katsottava myydyin sähkösavukkeilla tapahtuvaa höyrytelytarkoitusta varten.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että makunesteiden höyryttämällä tapahtuva nautintatapa huomioon ottaen A Oy:n myymiä makunesteitä ei ollut pidettävä arvonlisäverolain 85 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuina elintarvikkeina, joiden myyntiin sovellettiin alennettua 14 prosentin verokantaa. Asiaa ei ollut arvioitava toisin verotuksen neutraalisuuden periaatteen perusteella.

Arvonlisäveroa koskevat päätökset verokausilta 12/2016 ja 11/2017. Arvonlisäverolaki 1 § 1 momentti 1 kohta, 84 § sekä 85 § 1 momentti 1 kohta ja 2 momentti 3 kohta Neuvoston direktiivin 2006/112/EY yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 98 artikla 1 kohta ja 2 kohta ensimmäinen alakohta sekä liite III kohta 1

Unionin tuomioistuimen tuomiot asioissa C-41/09, komissio v. Alankomaat (ECLI:EU:C:2011:108), C-499/16, AZ (ECLI:EU:C:2017:846) ja C-331/19, Staatssecretaris van Financiën) (ECLI:EU:C:2020:786)

KHO:2022:79

Elinkeinotulon verotus – Jakautuminen – Jakautumisvastike – Rahavastike – Osakevastike – Osakkeiden myynti – Esisopimus – Veron kiertäminen

A Oy oli keskinäinen kiinteistöosa-KEYHTIÖ, jonka osakkaina oli viisi luonnollista henkilöä. A Oy:ssä oli tarkoitus toteuttaa kokonaisjakautuminen, jossa A Oy:n osakkeenomistajat saisivat jakautumisvastikkeena vastaanottavien yhtiöiden osakkeita samassa suhteessa kuin he omistivat jakautuvan yhtiön osakkeita. Rahavastiketta ei annettaisi. Jakautumisessa syntyvien vastaanottavien yhtiöiden osakekannat oli yhtä vastaanottavaa yhtiötä lukuun ottamatta tarkoitus myydä jakautumista seuraavina vuosina. Järjestelyn liiketaloudelliseksi syyksi oli esitetty myytäväksi suunnitellun omaisuuden saattaminen ostajaehdokkaan tahtoa vastaavaan muotoon.

Jakautumisessa syntyvien vastaanottavien yhtiöiden osakkeiden myynneistä oli tarkoitus sopia A Oy:n osakkeenomistajien ja ostajaehdokkaan välisessä esisopimuksessa. Esisopimuksen mukaan ostajaehdokkaalla oli yksinoikeus sopimuksessa tarkoitettujen osakkeiden ostoon sopimuksen voimassaoloaikana. Esisopimuksessa määriteltiin lisäksi muun ohella osakekauppojen toteutumisen ennakkoehdot ja lopullisen kaupan ehdot. Esisopimuksen mukaan A Oy:n osakkeenomistajilla ei ollut oikeutta tehdä kiinteistöjä tai jakautumisessa perustettavia yhtiöitä koskevia muita kuin tavanomaisia ja niiden hallinnan kannalta tarpeellisia sopimuksia ilman ostajaehdokkaan etukäteen antamaa suostumusta.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että jakautuminen ja vastaanottavien yhtiöiden osakkeiden myöhemmät myynnit eivät olleet unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitettuja saman toimen-

piteen osia. Jakautumisessa ei annettu rahavastiketta. Jakautuminen täytti elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 c §:ssä jakautumisvastikkeelle asetetut edellytykset ja siten säännöksen muodolliset soveltamisedellytykset.

Kun ratkaistavana oli suunniteltua yritysjärjestelyä koskeva ennakkoratkaisuasia, asiaa tarkasteltiin mahdollisen veronkierron osalta ensin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 h §:n näkökulmasta. Kun otettiin huomioon, että jakautuminen ei merkinnyt omaisuuden arvonnousun poistumista verotuksen piiristä, asiassa ei ollut näytetty syntyvän konkreettisia ja järjestelmälle vieraita veretuja. Tämän vuoksi jakautumiseen ei ollut edellytyksiä soveltaa elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 h §:ää. Jakautumiseen ei ollut edellytyksiä soveltaa myöskään verotusmenettelystä annetun lain 28 §:ää. Ennakkoratkaisu verovuosille 2020 ja 2021.

Laki elinkeinotulon verottamisesta 52 c § ja 52 h §

Laki verotusmenettelystä 28 §

Ks. KHO 2013:44, KHO 2016:115 ja KHO 2017:78, vrt. KHO 2009:98 ja KHO 2021:65

KHO:2022:81

Henkilökohtaisen tulon verotus – Pääomatulo – Omaisuuden luovutus – Luovutusvoitto – Määräosaisen yhteisomistuksen purkaminen – Yhteishalkominen – Kokonaisarvohalkomisen menetelmä – Kiinteistönmuodostamislaki

A ja hänen veljensä omistivat yhtä suurin osuuksin kahdeksan kiinteistöä. Kiinteistöjen yhteisomistus oli tarkoitus purkaa toimittamalla yhteishalkominen kokonaisarvohalkomisen menetelmää käyttäen. Yhteishalkomisessa A:n ja hänen veljensä yhteisesti omistamien kiinteistöjen muodostamaa kokonaisuutta käsiteltäisiin ikään kuin jaettavana olisi yksi kiinteistö. Kummallekin veljekselle muodostettaisiin tila, joka kokonaisarvoltaan vastaisi hänen aiemmin määräosaisesti omistamaansa osuutta kiinteistöjen kokonaisarvosta. A saisi kokonaan omistukseensa tilan,

joka muodostettaisiin viidestä kiinteistöstä pois lukien määräala yhdestä kiinteistöstä, ja hänen veljensä saisi kokonaan omistukseensa tilan, joka muodostettaisiin kolmesta kiinteistöstä ja sanotusta määräalasta. Menettelyn yhteydessä ei suoritettaisi raha- tai muita vastikkeita.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, ettei yhteisomistuksen purkamista yhteishalkomisena kokonaisarvohalkomisen menetelmää käyttäen ollut tuloverotuksessa luonnehdittava toisin kuin kiinteistöoikeudessa. Siten menettely rinnastui myös tuloverotuksessa yksittäisen tilan halkomiseen. Kun lisäksi otettiin huomioon, ettei esillä olevassa yhteishalkomisessa suoritettaisi rahatai muita vastikkeita ja että A ja hänen veljensä saisivat siinä arvoiltaan yhtä suuret eli omistusosuut-taan vastaavat kiinteistöomaisuudet, esillä oleva yhteishalkominen ei ollut tuloverolain 32 §:ssä tarkoitettu omaisuuden luovutus eikä siitä siten kertynyt tuloverolain 45 §:n 1 momentissa tarkoitettua veronalaista luovutusvoittoa. Ennakko-ratkaisu verovuosille 2019 ja 2020.

Maatilatalouden tuloverolaki 2 §
2 momentti ja 21 §
Tuloverolaki 32 § ja 45 § 1 momentti
Kiinteistönmuodostamislaki 47 §
ja 50 §
Ks. KHO 2006:81 ja vrt. KHO
2001:48

KHO:2022:84

**Henkilökohtaisen tulon verotus
– Luovutusvoiton verotus –
Rakennuksen hankintameno –**

Tuhoutunut rakennus – Vakuutuskorvaus – Uuden rakennuksen rakentamiskustannukset

A:n omistamalla kiinteistöllä hankintahetkellä ollut rakennus oli tuhoutunut tulipalossa. A oli saanut tuhoutuneesta rakennuksesta verovapaan vakuutuskorvauksen, jonka hän oli kokonaisuudessaan käyttänyt tuhoutuneen rakennuksen tilalle rakennettua uuden rakennuksen rakentamiskustannusten kattamiseen. A oli sittemmin luovuttanut kiinteistön.

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli erityisesti ratkaistavana, miltä osin uuden rakennuksen rakentamiskustannukset tuli tuloverolain 46 §:n 1 momentissa tarkoitettua luovutusvoittoa laskettaessa lukea rakennuksen hankintameno. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että uuden rakennuksen hankintameno oli luettava sen rakentamiskustannukset kokonaan eli myös siltä osin kuin ne oli katettu verovapaalla vakuutuskorvauksella. Verovuosi 2017.

Tuloverolaki 29 § 1 momentti, 36 §
1 momentti 2 kohta ja 46 § 1 momentti
Ks. KHO 1983 B II 549, KHO
18.3.2003 taltionumero 575, KHO
28.10.2005 taltionumero 2765 ja
KHO 2021:120

KKO:N VALITUSLUVAT

VL:2022-51

**Kulkuneuvon kuljettaminen
oikeudetta – Ajokielto**

Diaarinumero: R2021/958

Alemman tuomioistuimen ratkaisu:
Rovaniemen hovioikeus 26.10.2021
R21/430

A oli määrätty määräaikaiseen ajokieltoon, mutta hänen ajokorttiaan ei ollut ajokiellon aikana saatu poliisin haltuun. Kysymys siitä, oliko A kuljettaessaan ajoneuvoa ajokiellon päätyttyä syyllistynyt kulkuneuvon kuljettamiseen oikeudetta, kun poliisille toimittamatta jäänyttä ajokorttia ei ollut voitu palauttaa A:lle, eikä asiassa ollut ryhdytty muihin toimiin ajo-oikeuden palauttamiseksi.

VL:2022-52

Syyttömästi vangitun korvaus

Diaarinumero: S2022/86

Alemman tuomioistuimen ratkaisu:
Vaasan hovioikeus 16.12.2021
S21/458

A:n varaama matka Espanjaan oli peruuntunut A:n ollessa syyttömästi vangittuna, ja hänelle aiheutuneet kulut muun muassa lentolippujen hankkimisesta olivat käyneet hyödyttömiksi. A oli vapauduttuaan toteuttanut matkasuunnitelmansa. Kysymys siitä, tuliko valtion korvata A:lle aiheutuneet ylimääräiset matkakulut syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetun lain nojalla.

L syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta 4 § 1 mom

Toimitus: Eevi Haaja
Alma Talent
shop.almatalent.fi
pro.almatalent.fi/#suomenlaki